

een antwoord in duizend woorden

Is digitalisering de weg van alle vlees?

Jamal Ouariachi is schrijver. Hij woont in Amsterdam.

Mijn cd-collectie is gesteld in het jaar 2012. In dat jaar nam ik mijn eerste Spotify-abonnement. Aanvankelijk was ik huiverig voor het zoveelste nieuwe platform: hoeveel verschillende mp3-spelers had ik er in de loop der jaren niet doorheen gejaagd? Ergens onderweg is die huiver verdwenen. Cd's speel ik nog maar zelden af, de draaitafel waar ik nog wel eens een plak vinyl op legde, is al jaren stuk. Mijn Spotify-bibliotheek bevat inmiddels meer muziek dan ik ooit op fysieke dragers bij elkaar zou kunnen kopen.

Ik verlang niet nostalgisch terug naar de tijd waarin je voor de aanschaf van een nieuwe lp of cd je complete lichaam moest verplaatsen naar een platenwinkel om aldaar, na het verzamelen van een stapeltje potentiële aankopen, je te melden bij de balie waar je, met een koptelefoon op je hoofd, de betreffende albums kon beluisteren alvorens tot aankoop over te gaan. Och nee, die *High Fidelity*-achtige romantiek heb ik allang achter me gelaten.

Verontrustender vind ik een soortgelijke ontwikkeling op boekengebied. Ik ben nooit een vervloeker van de e-reader geweest, e-books kennen hun praktische waarde, maar het échte lezen ben ik altijd op papier blijven doen. Na twee pockets met geselecteerde verhalen van Tsjechov te hebben stukgelezen, kan de serieuze literatuurlijfhebber het niet nalaten alle Tsjechov-deeltjes uit Van Oorschots 'Russische Bibliotheek' in huis te halen, ja, uit de verzamelaardwang tot volledigheid, maar toch ook omdat het zo mooi staat in de boekenkast.

(260)

Heel wat fanaten kennen bovendien een aan het heilige grenzende status toe aan boeken. Daar heb ik dan weer geen last van. Toen ik in de aanloop naar mijn laatste verhuizing grote schoonmaak hield in mijn boekencollectie en een foto op instagram postte van de stapels kandidaten voor de papierbak, oogste ik furieuze reacties. 'Boeken gooi je niet weg.' O nee? Men moest eens weten hoeveel boeken (die zelfs in de ramsj niet verkocht worden) tot pulp vermalen worden door dezelfde bedrijfstak die ze ooit de moeite van het drukken waard vond.

Ik vraag me trouwens af of de reacties dezelfde waren geweest als ik met een screenshot getoond had hoe ik enkele van mijn e-books selecteerde om van de reader te verwijderen. Had vast geen haan naar gekraaid. Wie voelt er een diepe emotionele band met een brokje bits en bytes?

Sinds die verhuizing (lang verhaal, laat maar) verblijf ik in een tijdelijke woonruimte en staat zo'n 95 procent van mijn boekenbezit in opslag. Dat hakte er aanvankelijk nogal in. Mijn boeken vormen mijn ecosysteem, ze zijn mijn externe geheugen, het zijn de vrienden met wie ik dagelijks in gesprek ga. Al die boeken adem ik in, en zelf adem ik boeken uit, weliswaar in een zeer scheve verhouding (ik

vermoed 500:1), maar de relatie tussen het in- en uitademen is een noodzakelijke. Hoe vaak ik niet even snel iets wilde opzoeken, een citaatje wilde controleren - en telkens mis greep. Uit pure noodzaak begon mijn digitale boekenverzameling zich uit te breiden.

(517)

Het begint te wennen en inmiddels vraag ik me af: gaat het met mijn boeken dezelfde kant op als met mijn muziek? Nu ik erover nadenk is de digitalisering van mijn leven al veel verder gevorderd dan alleen op muzikaal en literair gebied. Tegenover een tweetal plastic opbergboxen met 'echte' foto's staan de tienduizenden plaatjes op mijn telefoon en op mijn laptop. Toen ik debuteerde als romanschrijver bewaarde ik elke recensie en elk interview en ook alles wat ik zelf in de jaren daarna schreef voor kranten en tijdschriften in almaar uitdijende knipselmappen. Die mappen belandden vervolgens in een grote kartonnen doos. Van al dat stilletjes vergelende papier weet alleen Schrödinger of het niet allang allemaal is opgevreten door zilversvisjes of ander ongedierte. Ik heb er in ieder geval in geen jaren naar gekeken. Wat ik tegenwoordig publiceer, belandt in een overzichtelijk digitaal archief. Steeds meer fysieke werkelijkheid maakt de transitie naar de ontastbare wereld van het digitale. Objecten worden informatie. Tussen

© Celine Poppe

gen, het gaat erop zitten. Het zet er zijn voer op neer. Oerobjecten, maar ook: oerhandelingen. Het gasfornuis mag plaatsmaken voor de inductiekookplaat, maar een maaltijd bereiden doe je nog steeds met potten en pannen. Koken blijft koken, eten blijft eten, slapen blijft slapen en er gaat nog altijd niets boven seks met een echte mens. Toen sportscholen moesten sluiten vanwege de coronamaatregelen, ontdekten heel wat fitheidsfanatici dat je in plaats van op zo'n imbeciele loopband ook in de echte wereld kon lopen en rennen. Gewoon, met die antieke voeten en benen van je.

Het zijn de oudste en meest primitieve dingen en daden die het langst noodzakelijk blijven, terwijl we relatieve moderniteiten als de foto of de geluidsdrager zonder al te veel gemor de transitie naar het ijle hiernumaals van de informatie laten maken.

Ik ben geen toekomstpessimist, maar er zijn wel plotse momenten van duizeligheid als ik denk aan wat ik allemaal aan de digitale wereld heb toevertrouwd en hoe een kwaadwillende hacker dat groeiende archief van mijn bestaan met een paar simpele ingrepen kan wegvagen. Op die momenten ontleen ik hoop en troost aan de robuuste eenvoud van oeroude zaken. Het bed. De eettafel. De stoel waarop ik zit terwijl ik dit schrijf, met mijn anachronistische lijf. Wat de toekomst ook brengt, dit zijn mijn echte bondgenoten. Misschien moet ik ze eens wat vaker een dankbaar en bemoedigend klopje geven.

(1000)

Afwisselend zoeken Jeroen Olyslaegers, Charlotte Van den Broeck en Jamal Ouariachi in 1000 woorden een antwoord op een eigen actuele vraag.

Toen ik een foto op instagram postte van de stapels kandidaten voor de papierbak, oogste ik furieuze reacties. 'Boeken gooi je niet weg!' O nee?

ons brein en die informatie bevindt zich nu nog hardware — telefoon, laptop, e-reader. Met de snelheid van de digitale ontwikkeling en het beeld van de toekomstige mens als cyborg, zoals sommige futurologen ons voor spiegelen, zal het niet lang meer duren voor er een rechtstreeks lijntje tussen geest en informatie loopt.

(730)

Opvallend genoeg houden vooral de meest archaische objecten stand. Een tafel, een stoel, een bed. Het zijn de dingen die er louter toe dienen een plekje te geven aan de last die het analoge menselijke lichaam is. Het gaat erop lig-